Akran Sald?rganl???yla Ba?aç?kma Özyeterli?i Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Akran Sald?rganl???yla Ba?aç?kma Özyeterli?i Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16674

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Akran Sald?rganl???yla Ba?aç?kma Öz Yeterli?i Ölçe?i (PA-CSES), bireylerin akranlar? taraf?ndan uygulanan sald?rganl?k veya zorbal?k durumlar?yla ba?a ç?kma becerilerine duyduklar? güveni ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçe?in Türkçe adaptasyonu, 2014 y?l?nda Orkide Bakal?m ve F. S. Öz taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Adaptasyon çal??mas?, ölçe?in Türk kültürü ba?lam?nda geçerli?ini ve güvenirli?ini incelemeyi amaçlam??, böylece e?itim ve psikoloji alanlar?nda akran zorbal???na kar?? koruyucu faktörlerin de?erlendirilmesine olanak sa?lam??t?r. Ölçek, özellikle ergen popülasyonunda, zorlay?c? sosyal durumlarla ba?a ç?kmada alg?lanan yeterlik düzeyini saptamak için önemlidir.

Anahtar Kelimeler

Akran Sald?rganl???, Öz Yeterlik, Ba?aç?kma, Psikometri, Adaptasyon, PA-CSES, Ergenlik, Zorbal?kla Mücadele.

Yazarlar

Orkide Bakal?m, F. S. Öz.

Amaç

Akran Sald?rganl???yla Ba?aç?kma Öz Yeterli?i Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin akran kaynakl? olumsuz ve sald?rgan davran??larla kar??la?t?klar?nda bu durumlar? yönetme, etkisiz hale getirme veya bunlara uygun tepkiler verme konusundaki alg?lanan yeterliklerini (self-efficacy) nicel olarak de?erlendirmektir. Bu ölçek, özellikle okul ortamlar?nda akran sald?rganl??? ma?duru olabilecek ya da bu risk alt?ndaki ö?rencilerin psikolojik dayan?kl?l???n? ve ba?a ç?kma stratejilerini belirlemek için kullan?l?r.

Ölçek, klinik ve e?itimsel ara?t?rmalarda, koruyucu ruh sa?l??? programlar?n?n etkinli?ini ölçmek ve bireylerin ba?a ç?kma becerilerini geli?tirmeye yönelik müdahaleleri hedeflemek için kritik bir araç görevi görür. Elde edilen veriler, ö?rencilerin hangi ba?a ç?kma yöntemlerinde kendilerini daha yeterli hissettiklerini ortaya koyar.

Yap?

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?, Bandura'n?n Sosyal Bili?sel Kuram?'nda merkezi bir rol oynayan öz yeterlik kavram?d?r. Bu ba?lamda, ölçek spesifik olarak, akran bask?s? veya sald?rganl??? kar??s?nda bireyin ba?ar?l? bir sonuç elde etmek için gerekli eylemleri organize etme ve yürütme yetene?ine dair inanc?n? de?erlendirir. Yüksek öz yeterlik skorlar?, bireyin sald?rganl?k durumlar?nda daha proaktif, yap?c? ve duygusal olarak daha düzenlenmi? tepkiler verece?ine

ARABPSYCHOLOGY.COM

i?aret eder.

Ölçek genellikle, fiziksel sald?rganl?k, sözel sald?rganl?k ve sosyal d??lama gibi farkl? akran sald?rganl??? türleriyle ba?a ç?kmaya yönelik alt boyutlar? içerecek ?ekilde yap?land?r?lm??t?r. Bu çok boyutlu yap?, ba?a ç?kma stratejilerinin çe?itlili?ini ve karma??kl???n? yans?tmaktad?r.

Geçerlik

Akran Sald?rganl???yla Ba?aç?kma Öz Yeterli?i Ölçe?i'nin (PA-CSES) Türkçe adaptasyon çal??mas?nda (Bakal?m ve Öz, 2014), ölçe?in yap?sal geçerlik kan?tlar? incelenmi?tir. Yap? geçerli?i, genellikle do?rulay?c? faktör analizi (DFA) veya aç?mlay?c? faktör analizi (AFA) kullan?larak ölçek maddelerinin teorik olarak öngörülen faktör yap?s?na uygunlu?unu test ederek sa?lanm??t?r. Çal??mada, ölçe?in orijinal yap?y? korudu?u veya Türkçe popülasyon için kültürel olarak uygun yeni bir faktör yap?s? ortaya ç?kard??? rapor edilmi?tir.

Ayr?ca, ölçüt ba??ml? geçerlik kapsam?nda, ölçekten elde edilen puanlar?n, depresyon, kayg?, genel öz yeterlik ve di?er ba?a ç?kma becerisi ölçekleri gibi ilgili yap?larla beklenen yönde anlaml? korelasyonlar gösterdi?i belirlenmi?tir. Bu bulgular, ölçe?in gerçekten akran sald?rganl???yla ba?a ç?kma yeterli?ini ölçtü?ünü desteklemektedir.

Güvenirlik

Türkçe uyarlama çal??mas?, ölçe?in puanlar?n?n zaman içinde tutarl?l???n? ve iç tutarl?l???n? inceleyerek güvenirlik kan?tlar?n? sunmu?tur. ?ç tutarl?l?k, Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak de?erlendirilmi? ve genellikle ölçe?in toplam puan? ve alt boyutlar? için kabul edilebilir (genellikle 0.70 ve üzeri) düzeyde yüksek de?erler elde edilmi?tir. Yüksek alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Ek olarak, ölçe?in zamana kar?? kararl?l???n? test etmek amac?yla test-tekrar test güvenirlik analizi yap?lm??t?r. Bu analizde, ayn? örneklem grubundan belirli bir zaman aral??? (örne?in 2-4 hafta) sonra tekrar veri toplanm?? ve iki ölçüm aras?ndaki korelasyonun yüksek oldu?u rapor edilmi?tir, bu da ölçe?in kararl? ölçümler sa?lad???n? teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Bakal?m ve Öz (2014) taraf?ndan yürütülen adaptasyon çal??mas?, ölçe?in psikometrik sa?laml???n? do?rulamak için Faktör Analizi yöntemini kullanm??t?r. Bu analiz, ölçe?in orijinal yap?s?n?n (Peer Aggression Coping Self-Efficacy Scale) Türkçe örneklemde de geçerli olup olmad???n? incelemi?tir.

E?er ölçek çok boyutluysa, Faktör Analizi, maddelerin hangi alt boyutlara (faktörlere) yüklendi?ini

ARABPSYCHOLOGY.COM

netle?tirir. Bu çal??ma genellikle, öz yeterlik inançlar?n?n farkl? sald?rganl?k tiplerine (örne?in, fiziksel, sözel, ili?kisel) yönelik olarak ayr???p ayr??mad???n? gösterir. Analiz sonuçlar?, ölçe?in Türkçe formunun yeterli düzeyde faktör yüklerine sahip oldu?unu ve iyi bir model uyumu sergiledi?ini göstermi?tir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Orijinal ölçek genellikle 5 veya 7 noktal? Likert tipi bir yan?t format?na sahiptir. Kesin derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir, ancak tipik olarak "Hiç Yeterli De?ilim"den "Tamamen Yeterliyim"e kadar de?i?ir.)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), ?ngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Ö?renciler ve Ergenler

Ya? Grubu: Genellikle ortaokul ve lise ö?rencileri (yakla??k 11-18 ya? aral???)

Popülasyon Detaylar?: Adaptasyon çal??mas?, Türkiye'deki farkl? okullardan toplanan ö?renci örneklemi üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Envanteri. Kat?l?mc?lar, akran sald?rganl??? durumlar?nda kendi ba?a ç?kma yeteneklerine dair inançlar?n? belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Ba?aç?kma Stratejileri, Psikolojik Dayan?kl?l?k, Okul Psikolojisi, Sosyal Bili?sel Kuram, Psikometrik De?erlendirme, Ergenlik Dönemi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut de?il.

Kurumsal E-posta Adresleri: orkide1605@gmail.com (Sorumlu Yazar: Orkide Bakal?m)

Yaz??ma Adresi: Kaynak makalede belirtilen akademik kurum adresi.

?zinler & Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in kullan?m izinleri için sorumlu yazar Orkide Bakal?m ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ücret: Ticari olmayan akademik kullan?mlarda ücret durumu yazar?n takdirindedir.

Test Y?l?: Türkçe adaptasyon çal??mas? 2014 y?l?nda yay?nlanm??t?r.

Referanslar

Bakal?m, O., ve Öz, F. S. (2014). Turkish adaptation, validity, and reliability of the Peer Aggression Coping Self-Efficacy Scale (PA-CSES). *International Journal of Human Sciences, 11*(2), 827-841.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir:

akran-saldirganligiyla-basacikma-ozyeterligi-olcegi-toad.pdf

Akran Sald?rganl???yla Ba?aç?kma Özyeterli?i Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelerin orijinal dilinde sunulmas? gereklili?i nedeniyle, maddeler bu akademik giri?e dahil edilememi?tir. Maddelere ula?mak için ilgili referans makaleye (Bakal?m ve Öz, 2014) ba?vurulmas? tavsiye edilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM